

Това лошо устройство дава повод на Селимински да се впуска при изследването си на „Българския черковен въпросъ“ (1863) въ подробен разбор на нѣкои черковни преживѣлици и богословски софизми, съ които нѣма да се занимаваме тукъ. Идеитѣ, които развива, и критиката, която упражнява той, сж явно свидетелство не само за дълбокия му интересъ къмъ религиозно-историческитѣ проблеми, но и за горещото му желание да просвѣти сънародницитѣ си по редица заплетени въпроси, чрезъ които се поддържа голѣма заблуда. Той се спира, напр., на безконечнитѣ разпри относно *filioque*, за да порицае всѣкакви догматически препирни, чужди на самата Христова вѣра. Той цитира свидетелството на Херодота за египетскитѣ владѣтели, които, за да отслабятъ негодуванието на народа, прибѣгвали до разединението му съ помощта на духовенството и на разни вѣрски обреди въ разнитѣ градове. Това предизвикало кръвни омрази, каквито се наблюдаватъ и по-късно у други народи. Видни богослови на християнството, следъ хилядогодишни прения, не постигатъ друго, освенъ „да раздѣлятъ християнитѣ на два голѣми лагера, които се преследватъ до гибелъ въ името на Бога и мира и то само за нѣколко думи, отнасящи се по сжщество до единъ и сжщъ предметъ. Човѣкъ се ужасява, като си помисли за тѣзи десетвѣковни упорити прения, които сж причина за голѣмитѣ нещастия на Византийската империя до окончателния ѳ погромъ и обезличаването ѳ между великитѣ политически сили въ свѣта“. Западнитѣ народи не сж загубили нищо отъ известната прибавка въ символа на вѣрата, — напротивъ, станали сж по-силни, — когато източнитѣ, подведени отъ злоради фанариоти, ставатъ роби на най-долното азиатско племе. Тази вражда засѣга болезнено и общославянскитѣ интереси. Съвѣстѣта на славянскитѣ народи е била вѣкове наредъ приспивана съ ония „софистически и шарлански“ спорове между западна и източна черква. „Така вмѣсто да останатъ всички славяни съединени въ догмитѣ си на светата славянска Троица, т. е. на християнството, славянската писменостъ и племенното родство, и да образуватъ най-силния народъ отъ 120 милиона, съединени национално и религиозно, тѣ се раздѣлили на нѣколко части, за да си противодействуватъ взаимно. Еднитѣ станали роби на римската черква, другитѣ на фенерската“. Какво сж спечелили бошна-